

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA
ESTONIAN ACADEMY OF SCIENCES
ENERGEETIKANÕUKOGU

KOOSOLEKU PROTOKOLL nr 4/2014 (48)

Tallinn

Algus kell 14.00, lõpp kell 16.30

20. november 2014

Juhatas Arvi Hamburg
Protokollis Siiri Jakobson

Koosolekust võtsid osa nõukogu liikmed: Arvi Hamburg, Tiit Kallaste, Lembit Krumm, Arvo Ots, Anto Raukas, Ülo Rudi, Andres Siirde, Mati Valdma, Mihkel Veiderma

Puudusid: Enn Lust, Leo Mõtus, Leevi Mölder, Ingo Valgma, Andres Öpik

Külalised: Marti Hääl (Alexela Energia juht)

Koosoleku teema: Põlevkivienergeetika

Päevakorras:

1. LNG terminal ja gaasisüsteem
2. Põlevkivitööstuse jätkusuutlikkus

1. LNG terminal ja gaasisüsteem

Sissejuhatuse teemasse tegi Arvi Hamburg. Ülevaate olukorra kujunemisest alates 2009. aastast tänaseni andis Alexela Energia juht Marti Hääl.

Arutelule järgnevalt energeetikanõukogu **otsustas**:

1. LNG regionaalne terminal on Eestile vajalik, tehniliselt, merenduslikult kui keskkonna aspektist sobivaim asukoht on Paldiski

2. Balticconnector ei asenda mingil juhul lisa tarneallikat LNG terminali
3. Kokkulepe ehitada LNG terminal Soome ja Balticconnector Eestisse on kõige optimistlikuma versiooni kohaselt 3 aastane ajakaotus.
4. LNG SOS terminalist väljastatava gaasi hind pole eesti tarbijatele ka kriisisituatsioonis jõukohane
5. Leedu Klaipeda ujuvterminal ei ole Eestile võimalikuks lisatarneallikaks hinna ja Leedu kehtiva regulatsiooni tõttu

2. Põlevkivitööstuse jätkusuutlikkus

Arvi Hamburg tutvustas lühidalt dokumente, mis mõjutavad otseselt Eesti põlevkivitööstust.

- Euroopa Ülemkogu (23.–24. oktoober 2014) kliima- ja energiapoliitika raamistik 2030
- ENMAK
- Keskkonnatasude raamkava aastateks 2016–2025

Taustaarutelu keskendus Euroopa Liidu Kliima- ja Energiapoliitikast lähtuvalt alljärgnevalt:

1. Kliima on väga keerukas stohhastiline süsteem, mida mõjutavad päikese aktiivsus, maailmamere hoovused, maavärinad, vulkaanid ja arvukad mittestatsionaarsed ajas ja ruumis muutuvad juhuslikud protsessid, mille järelmõju võib ulatuda sadade või tuhandete aastateni. Matemaatiliselt kujutavad atmosfääri protsessid endast keerukaid Markovi protsesse.
2. Kliima nähtusi tuleb uurida piisavalt keerukate stohhastiliste mudelite abil, siis on võimalik saada ka usaldusväärsemaid uurimistulemusi.
3. Kogu maailmas tarbitavast energiast üle 82% saadakse fossiilsetest kütustest. Tänu uutele tehnoloogiatele kasutatakse põlevkivivarusid energia tootmiseks üha enam. Eestis kohaliku põlevkivi kasutamine tagab energiapoliitika.
4. Energiatootmine mittejuhitavatest energiaallikatest on juhuslik protsess. Energiabilansi hoidmiseks on vajalik fossiilkütustel põhinev energiaallikas, tarbimise juhtimine lähtudes tootmise võimalustest või energia salvestamine. EL kliimapoliitika tõstab energia lõpptarbija hinda ja on regioonile majanduse võimekuse ohuks.
5. Eesti jaoks on oluline hästi läbimõeldud ja tasakaaluka energiapoliitika edasiarendamine, eelkõige:
  - * võimalikult laia energiaportfelli kujundamine;

- * maavarade strateegia kujundamine;
- * optimaalne ressursisäästlikkus.

TA Energeetikanõukogu otsuse alusel on **Eesti energeetikatööstuse ja -teaduse arengusuunad:**

1. Eesti tähtsaim energiaressurss on põlevkivi, mille varud on märkimisväärselt suured (5 kuni 7 miljardit tonni). Meil on maailmatasemega energeetikatööstus ja -teadus. Põlevkivitööstus on riigi energiajulgeoleku tagatis ja omab arvestatavat ekspordipotentsiaali.
2. Eestil on vaja koostada maavarade ammutamise ja kasutamise strateegia.
3. Energiatõhusus on meie tähtsaim prioriteet, rakendades uusi tehnoloogiaid ja ka toetusskeeme.
4. Kõige olulisemaks energeetika haruks Eestis on põlevkivist elektrienergia tootmine ja tarbijate katkematu varustamine kvaliteetse elektrienergiaga. Energiasüsteemide koostöö ja optimaalne talitus on enesestmõistetavad prioriteedid. Energia hind lõpptarbijale peab olema „taskukohane“ .
5. Põlevkivitööstust tuleb käsitleda ja optimeerida tervikahelana ning hinnates sellega seotud tegevusi ning keskkonnamõjutusi.
6. Õlitööstuse osas tuleb arendada uusi tehnoloogiaid, õlitootmise kaasproduktid, nii pürolüüsigaas kui ka suitsugaaside ja tuhade heitsoojus tuleb kasutada kas elektri ja/või soojuste tootmiseks. Tuhka kasutada tsemendi või ehitusmaterjalide toorainena ja fenoolvett keemiatoodete toormena.
7. Teaduslikku uurimistööd tuleb arendada kõikides energeetika valdkondades. Arendada tuleb tehnoloogiat, tehnilisi seadmeid, süsteemuuringuid ning energiasüsteemide optimaaljuhtimise ja arengu optimaalplaneerimise teooriat ning meetodeid. Sellega peaksid tegelema TTÜ ja riigi ning erafirmad. Kaaluda tuleks Energeetika Teadusinstituudi loomist. Eesti põlevkiviteadus on ekspordivõimeline.

Energeetikanõukogu esimees

Arvi Hamburg

Protokollija

Siiri Jakobson

